

Minister Zdrowia

PLR2.4504.298.2023.RB
Warszawa, 24 października 2023 r.

Pan Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo znak: V.7013.94.2023.ETP w sprawie problemów lekarzy specjalistów z wystawianiem recept na darmowe leki dla osób powyżej 65 i do 18 roku życia, Minister Zdrowia uprzejmie prosi o przyjęcie poniższych informacji.

Prawo do bezpłatnych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych dla osób do 18. roku życia i po 65. roku życia reguluje art. 43a ustawy o świadczeniach¹.

Należy podkreślić, że program bezpłatnych leków dla seniorów istnieje od 1 września 2016 r. Natomiast od 1 września 2023 r. nastąpiło rozszerzenie wcześniej obowiązującego wykazu bezpłatnych leków, tzw. wykazu Leków 75+ o nowe substancje czynne z wykazu leków refundowanych oraz obniżenie kryterium wieku uprawniającego do bezpłatnych leków (dla osób po 65 r.ż.).

Od 1 września 2023 r. dostępna jest także lista leków bezpłatnych dla dzieci do ukończenia 18. roku życia, tzw. wykaz Leków 18-. Należy podkreślić, że jest to nowo utworzona lista, ale na zasadach analogicznych do wcześniej tworzonych wykazów Leków 75+.

Pozostałe warunki, w tym uprawnienia lekarzy do wystawiania recept na bezpłatne leki, pozostały bez zmian (nie jest prawdą, że do końca sierpnia br. leki bezpłatne dla seniorów mógł wypisać każdy specjalista).

¹ ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2561, z późn.zm.)

Pacjent może otrzymać lek bezpłatnie, jeśli łącznie spełnione są następujące kryteria:

1. lek znajduje się w wykazie „18-” albo w wykazie „65+” (są to leki, które na podstawie obowiązującego obwieszczenia refundacyjnego są objęte refundacją oraz mają udokumentowaną skuteczność i bezpieczeństwo stosowania w populacji pacjentów poniżej 18. roku życia albo powyżej 65. roku życia);
2. pacjent uprawniony do świadczeń opieki zdrowotnej nie ukończył 18 lat albo ukończył 65 lat (wiek weryfikowany przez numer PESEL, a u osób, które nie mają numeru PESEL, będzie to data urodzenia);
3. lekarz zdiagnozował u pacjenta schorzenie, które zawiera się w zakresie wskazań objętych refundacją dla danego leku (wskazania znajdują się w załączniku A1 obwieszczenia refundacyjnego);
4. receptę wystawił lekarz lub pielęgniarka uprawnieni do wypisania na receptę bezpłatnych leków dla pacjenta poniżej 18. roku życia albo powyżej 65. roku życia.;
5. na recepte w rubryce „kod uprawnień dodatkowych pacjenta”, lekarz wpisze „DZ” w przypadku pacjentów poniżej 18. roku życia albo „S” w przypadku pacjentów powyżej 65. roku życia.

Recepta może być wystawiona przez:

- lekarza lub pielęgniarkę udzielających świadczeń opieki zdrowotnej w ramach umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, w tym pediatrę oraz lekarza w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej;
- lekarza lub pielęgniarkę udzielających świadczeń opieki zdrowotnej w ramach umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej lub z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w ramach umowy, o której mowa w art. 159a ustawy o świadczeniach (przez tzw. lekarzy specjalistów);
- lekarza udzielającego świadczeń opieki zdrowotnej w ramach umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu leczenia szpitalnego lub z zakresu leczenia szpitalnego w ramach umowy, o której mowa w art. 159a

ustawy o świadczeniach (w tym lekarzy pracujących w Szpitalnych Oddziałach Ratunkowych i Izbach Przyjęć - jednak wyłącznie w związku z zakończeniem leczenia szpitalnego);

- lekarza posiadającego prawo wykonywania zawodu, który zaprzestał wykonywania zawodu i wystawił receptę dla siebie albo dla małżonka, albo dla osoby pozostającej we wspólnym pożyciu albo dla krewnych lub powinowatych w linii prostej, a w linii bocznej do stopnia pokrewieństwa między dziećmi rodzeństwa. UWAGA: uprawnienie w zakresie wystawiania recept pro auctore albo pro familiae na bezpłatne ww. leki (oraz docelowo środki spożywcze lub wyroby medyczne) nie jest uprawnieniem wyłącznie takiego lekarza, bo analogiczne prawo przysługuje innym lekarzom oraz pielęgniarkom wymienionym powyżej.

Każda osoba wystawiająca receptę, przed jej wystawieniem musi zweryfikować, za pośrednictwem systemu informatycznego, ilość oraz rodzaj przepisanych pacjentowi produktów pod względem bezpieczeństwa oraz konieczności ich stosowania, biorąc pod uwagę recepty wystawione oraz zrealizowane dla tego pacjenta. Obowiązek ten dotyczy również wystawiania recept pro auctore i pro familiae.

Obwieszczenia Ministra Zdrowia w sprawie wykazu refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych są publikowane co 2 miesiące – aktualne, które zawiera m.in. wykazy Bezpłatnych Leków, dostępne jest m.in. na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia: <https://www.gov.pl/web/zdrowie/obwieszczenia-ministra-zdrowia-lista-lekow-refundowanych>.

Informacje dotyczące programu Bezpłatnych Leków znajdują się także na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/zdrowie/bezplatne-leki>.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Maciej Miłkowski
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/